

На правах рукопису

ПРИТИЧЕНКО ТАМАРА ІВАНІВНА

ПРОГНОЗУВАННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ НИЗЬКОВОЛЬТНИХ АПАРАТІВ

Спеціальність 08.06.03 - "Маркетинг"

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття наукового ступеня

кандидата економічних наук

11857.1.100

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі економіки та маркетингу
Харківського державного економічного університету.

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент
Прохорова Тетяна Петрівна

Офіційні опоненти: доктор економічних наук,
професор, академік
Гриньова Валентина Миколаївна
кандидат економічних наук, доцент
Олійник Лідія Улянівна

Провідна організація – Харківський державний політехнічний
університет.

Захист відбудеться "25" квітня 1996 р. о 13⁰⁰ годині
на засіданні спеціалізованої вченої ради, шифр Д 02.12.02 по
присудженню вченого ступеня кандидата економічних наук у Хар-
ківському державному економічному університеті за адресою:
310001, м. Харків, пр. Леніна, 9-а.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Харківського
державного економічного університету за адресою: 310001, м. Хар-
ків, пр. Леніна, 9-а.

Автореферат розісланий "22" березня 1996 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат економічних наук, доцент

М. С. Дороніна

ЛНБ України ім. В. Стефаника

00760210 (G)

I ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

I.1 Актуальність проблеми. Перехід України до ринку супроводжується гострою загальноекономічною кризою. У цих умовах неможливо досягти певного рівня ефективності виробництва, отримати максимальний прибуток, перемогти в конкурентній боротьбі, не використовуючи такий вид діяльності як маркетинг.

Важливе місце в системі маркетингових досліджень посідають питання вивчення та прогнозування економічної кон'юнктури як загальногосподарської, що відображає функціонування господарського механізму в цілому, так і кон'юнктури окремих товарних ринків.

Прогнозування кон'юнктури дозволяє оцінити перспективи розвитку підприємств з точки зору ресурсних можливостей, виробничого потенціалу, ступеня задоволення суспільних потреб.

Метою прогнозування є створення інформаційної бази, необхідної для вибору оптимального шляху розвитку підприємств у майбутньому, що дозволить їм більш гнучко орієнтуватися в складних процесах економічного розвитку, виробляти відповідну стратегію поведінки на ринку.

Вагомий внесок у вирішення питань теорії та практики кон'юнктурних досліджень зробили такі вчені, як Варга Е.С., Кондратьєв М.Д., Левшин П.М., Піскопель Ф.Г., Нікітін С.П. та ін. Однак, їх праці базувались на вивченні розвинутої ринкової кон'юнктури.

Перехідний період України до ринку характеризується низкою особливостей, зокрема відсутністю аналітичної інформаційної бази, обмеженістю статистичної інформації. Це вносить певну специфіку у вивчення та прогнозування економічної кон'юнктури.

Створення теоретичних та практичних розробок для конкретних умов переходу до ринку і для певних товарних ринків із врахуванням наявної теоретичної бази та досвіду розвинутих держав потребує глибокого вивчення даної проблеми. Це і обумовило вибір теми дисертації.

У роботі розглядається товарний ринок продукції, яка має комплектуючий характер відповідно до свого призначення. До даного типу ринку відноситься ринок низьковольтних апаратів /НВА/. Специфічні риси і складності при вивченні та прогнозуванні показників кон'юнктури ринку НВА визначаються наявністю широкого кола споживачів, багатонаменнятурністю апаратів, відносно низькою вартістю у порівнянні з вартістю комплексів, у яких вони застосову-

ються, а також обмеженість статистичної інформації.

1.2 Мета та завдання дослідження. Метою дисертації є теоретичне обґрунтування і розробка методики прогнозування кон'юнктури ринку низьковольтних апаратів у сучасних умовах.

Відповідно до поставленої мети були вирішені такі завдання: уточнено поняття "економічна кон'юнктура"; проведено аналіз та узагальнено літературу з питань вивчення економічної кон'юнктури; узагальнено відомості про стан економіки України і показники кон'юнктури ринку низьковольтних апаратів; охарактеризовано сучасну фазу циклу відтворення виробництва в Україні; вивчено виробничу діяльність підприємств низьковольтного апаратобудування в Україні та споживачів їх продукції; запропоновано методи прогнозування показників кон'юнктури ринку НВА; розроблено моделі для складання прогнозу кон'юнктури ринку НВА /на прикладі групи апаратів "контактори електромагнітні"/.

1.3 Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження є показники кон'юнктури ринку низьковольтних апаратів. Об'єкт дослідження – підприємства підгалузі низьковольтного апаратобудування та споживачі їх продукції.

1.4 Методика дослідження. Проведені у роботі дослідження базувалися на розробках вітчизняних та зарубіжних учених щодо проблеми вивчення загальногосподарської кон'юнктури та кон'юнктури товарних ринків, матеріалах звітності підприємств низьковольтного апаратобудування, статистичних матеріалах, які подано у періодичних виданнях та довідковій літературі, результатах науково-дослідних робіт, виконаних акціонерним товариством "Електричні низьковольтні апарати та системи" /АТ "ЕНАС"/ і кафедрою економіки та маркетингу Харківського державного економічного університету.

У процесі досліджень були застосовані системний підхід, методи логічного узагальнення та економіко-математичні методи з використанням персонального комп'ютера.

1.5 Наукова новизна. Дана робота є одним із перших наукових досліджень з питань прогнозування товарної кон'юнктури, які проводяться в Україні.

Наукова новизна досліджень, отриманих особисто автором, полягає в тому, що:

– уточнено поняття "економічна кон'юнктура";

- обґрунтовано систему показників, що характеризують кон'юнктуру з виділенням узагальнюючих та часткових;
- запропоновано схеми аналізу та прогнозу кон'юнктури товарних ринків;
- уточнено класифікацію методів прогнозування;
- розроблено методику прогнозування показників кон'юнктури ринку НВА;
- складено прогноз кон'юнктури ринку по групі апаратів "контактори електромагнітні".

1.6 Теоретична та практична цінність результатів дослідження. Теоретична цінність дослідження полягає в тому, що розроблені в дисертації положення дозволяють комплексно та логічно підходити до проведення кон'юнктурних досліджень. Це є частковим вкладом у теорію маркетингу.

Практична цінність роботи полягає у можливості ефективного використання методики прогнозування кон'юнктури ринку низьковольтних апаратів, що дозволяє підприємствам підгалузі низьковольтного апаратуобудування своєчасно реагувати на зміни кон'юнктури ринку та найбільш ефективно планувати свою діяльність.

1.7 Апробація роботи та реалізація результатів дослідження. Основні висновки та положення дисертації доповідались та були схвалені на таких науково-практичних конференціях: республіканських /Харків, 1991, 1992, 1993 р.р./, міжнародній /Харків, 1993 р./. Матеріали дисертації розглядались на засіданнях кафедри економіки та маркетингу Харківського державного економічного університету, де були рекомендовані до захисту.

Запропонована методика прогнозування показників кон'юнктури ринку низьковольтних апаратів знайшла конкретну реалізацію в АТ "ЕНАС".

1.8 Публікації. За результатами досліджень надруковано 10 наукових статей загальним обсягом 2,5 друкованих аркушів.

1.9 Структура та обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Робота викладена на 174 сторінках машинописного тексту, містить 25 таблиць і 16 рисунків.

2 ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовується актуальність теми дисертації та її наукова новизна, визначаються мета і завдання роботи, предмет і

об'єкт дослідження, практичне значення результатів.

У першому розділі - "Теоретичні основи економічної кон'юнктури" - проведено критичний аналіз теоретичних питань вивчення економічної кон'юнктури. Уточнено поняття "економічна кон'юнктура". Розроблено класифікацію кон'юнктуруотворюючих факторів та обґрунтовано систему показників кон'юнктури з виділенням узагальнюючих та часткових. Наведено схеми аналізу та прогнозу товарної кон'юнктури.

У другому розділі - "Аналіз кон'юнктури ринку низьковольтних апаратів" - проведено комплексний аналіз основних макропоказників, що характеризують загальногосподарську кон'юнктуру, та мікропоказників, які відображають стан кон'юнктури ринку апаратів низької напруги. Розкрито особливості НВА, що визначають специфіку дослідження кон'юнктури ринку апаратів. Характеризуються виробники та споживачі даної продукції.

У третьому розділі - "Методичні основи прогнозування кон'юнктури ринку низьковольтних апаратів" - розглянуто існуючі методи прогнозування та уточнено їх класифікацію. Розроблено методику прогнозування показників кон'юнктури ринку НВА з використанням економіко-математичних методів. Побудовано моделі для прогнозу попиту та пропозиції по групі НВА "контактори електромагнітні". Обґрунтована можливість застосування даних моделей на практиці.

У висновках викладено та узагальнено результати проведених у дисертації досліджень.

3 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИСНОВКИ ДИСЕРТАЦІЇ

3.1 Уточнено поняття "економічна кон'юнктура". Економічну кон'юнктуру пропонується розуміти у вузькому та широкому значенні. У вузькому значенні під економічною кон'юнктурою розуміється стан економіки країни чи окремого товарного ринку в той чи інший період часу. У широкому - економічна кон'юнктура являє собою форму виявлення на ринку системи факторів та умов відтворення виробництва в їх постійному розвитку та взаємодії, у конкретно-історичних умовах і виражається в певному значенні економічних показників. Отже, відповідно до даного визначення, предметом економічної кон'юнктури є ринок; кон'юнктура охоплює весь процес відтворення виробництва; розглядається у часі та просторі, в конкретно-історичних умовах; формою її виявлення є показники попиту та пропозиції, руху цін, банківського відсотка, курсу валют та ін. економічні показники.

3.2 Обґрунтовано систему показників, що характеризують кон'юнктуру. В економічній літературі, присвяченій теорії кон'юнктурних досліджень, відсутня науково-обґрунтована систематизація показників кон'юнктури. Здебільшого розглядається набір окремих показників, серед яких не виділені узагальнюючі та часткові. Враховуючи ці недоліки, автором запропоновано звести всі показники кон'юнктури в десять груп /таблиця I/. У розробленій класифікації показників виділені групи, що характеризують загальногосподарську і товарну кон'юнктуру, а в кожній групі – узагальнюючі та часткові показники. Запропонована ієрархія показників дозволяє кількісно оцінити основні параметри явища в цілому, проаналізувати окремі його сторони, акцентувати увагу на вивченні основних показників кон'юнктури.

3.3 Розроблено схеми проведення аналізу і складання прогнозу кон'юнктури товарного ринку. Етапи аналізу і прогнозу кон'юнктури товарного ринку, вказані в роботах учених-економістів, мають описовий характер. При аналізі товарної кон'юнктури вони не дотримуються логічної послідовності розгляду показників. На думку автора, при проведенні аналізу і складанні прогнозу кон'юнктури товарного ринку необхідно спиратися на дедуктивний метод, тобто спочатку досліджувати загальногосподарську, а потім товарну кон'юнктуру.

Послідовність виконання етапів аналізу та прогнозу кон'юнктури товарного ринку подано автором у вигляді схем /рисунки 1,2/. На кожному етапі виділено узагальнюючі показники кон'юнктури, що дозволяє націлити увагу дослідника на вивчення основних сторін товарного ринку.

3.4 Проведено аналіз загальногосподарської кон'юнктури. З метою встановлення фази циклічного розвитку і місця всередині фази, визначення впливу макросередовища /загальногосподарської кон'юнктури/ на стан ринку НВА, а також для обґрунтування вибору методів прогнозування показників кон'юнктури в роботі проведено аналіз основних макропоказників економіки України, зокрема валового внутрішнього продукту /ВВП/, національного доходу /НД/, індексів промислового виробництва /ІВ/, капітальних вкладень /КВ/, продуктивності суспільної праці /ПСП/ та ін.

Таблиця I - Систематизація показників кон'юнктури

№ групи показників	Показники		Вид кон'юнктури
	Узагальнюючі	Часткові	
I	Суспільне відтворення виробництва		3
	Валовий національний /внутрішній/ продукт	Національний дохід, валовий внутрішній продукт на душу населення	
II	Обновлення основного капіталу		3, T
	Індекс капітальних вкладів	Коефіцієнти обновлення, вибуття, зносу основних фондів	
III	Промислове виробництво		3
	Індекс промислового виробництва	Випуск продукції у вартісному вираженні, ступінь завантаження виробничих потужностей у промисловості та ін.	
IV	Трудові показники		3, T
	Індекс продуктивності праці	Коефіцієнти зайнятості, плінності, кількість безробітних	
V	Попит та пропозиція		T
	Індеси виробництва та споживання	Коефіцієнт задоволення попиту, обсяги виробництва та споживання в абсолютному вираженні, прибутки споживачів та ін.	
VI	Внутрішній товарообіг		3, T
	Обсяг внутрішньої торгівлі	Споживчі витрати, товарні запаси, споживчий кредит	
VII	Зовнішня торгівля		3, T
	Обсяг зовнішнього товарообігу	Обсяги експорту та імпорту, сальдо торгового балансу та ін.	
VIII	Кредитно-грошова сфера		3
	Курс валют	Емісія цінних паперів, курс акцій, позичковий відсоток та ін.	
IX	Обсяг замовлень		T
	Портфель замовлень	Надходження замовлень	
X	Рівень інфляції та цін		3, T
	Індекс цін	Коефіцієнт інфляції, види цін на сировину, динаміка витрат виробництва	

Примітки:

1. 3 - загальногосподарська кон'юнктура;
2. T - кон'юнктура товарного ринку.

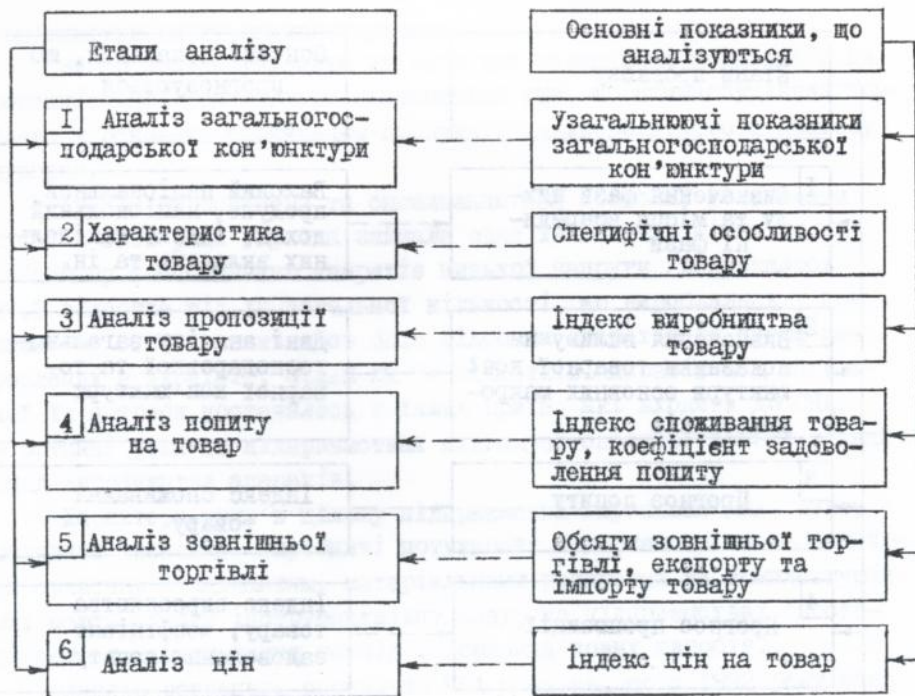

Рисунок 1 - Аналіз кон'юнктури товарного ринку

Проведений аналіз дозволив зробити такі висновки: початком кризи в економіці України став 1990 рік; на сучасному етапі відбувається подальше її поглиблення; вихід економіки України з кризи пов'язаний з необхідністю оновлення основного капіталу і такими процесами, як роздержавлення, приватизація, демонополізація економіки. Здійснити їх у короткий строк неможливо. Отже, криза в Україні і в 1996 році буде наростати.

3.5 Проведено аналіз кон'юнктури ринку апаратів низької напруги. У процесі аналізу розкрито особливості досліджуваної продукції, що вносить певну специфіку в проведення кон'юнктурних досліджень. До них відносяться: різноманіття споживачів; багатонomenclатурність; комплектуючий характер апаратів відповідно до призначення; відносно низька вартість у порівнянні з вартістю комплексів, у яких вони застосовуються.

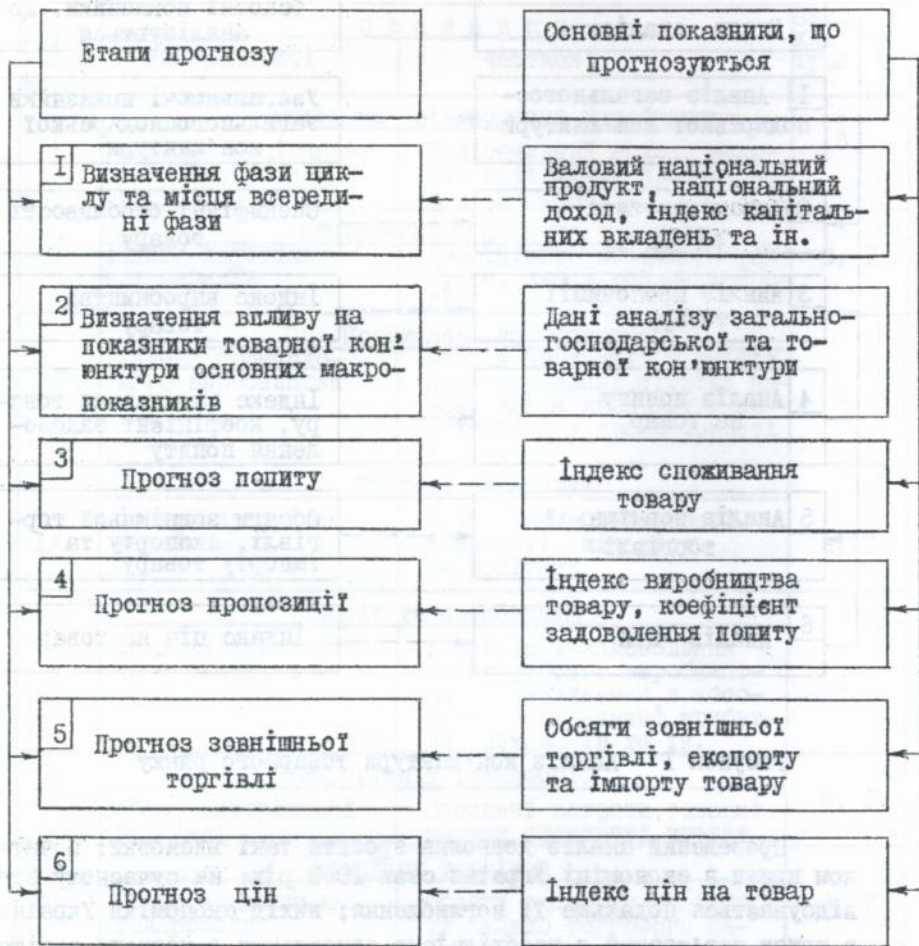

Рисунок 2 – Прогноз кон'юнктури товарного ринку

Враховуючи ці особливості та наявний статистичний матеріал, автором виділено основні показники кон'юнктури ринку НВА, що прогнозуються: індекси виробництва та потреби, а також коефіцієнт задоволення попиту, розрахований як відношення обсягу виробництва до обсягу потреби.

Індекси виробництва та потреби визначають просту кон'юнктуру товарного ринку. Для даної продукції доцільно розглядати також і диференціальну кон'юнктуру, яку можна представити відношенням показників простої кон'юнктури ринку НВА до показників простої

кон'юнктури ринку машинобудування.

Вибір машинобудування як бази для визначення показників диференціальної кон'юнктури пояснюється тим, що машинобудівний комплекс є основним споживачем продукції низьковольтного апаратування.

Аналіз виробництва та споживання НВА дозволив установити таке: в 1990 році Україна займала одне із ведучих місць по виробництву і споживанню апаратів низької напруги /випускалось 28,2 відсотка від їх загальної кількості, що вироблялась у колишньому СРСР; споживалось 33,5 відсотка апаратів із числа вироблених в Україні/; більш як 50 відсотків апаратів від загальної їх потреби постачалось з інших країн, які входять до СНД; в останні роки на підприємствах підгалузі спостерігається різкий спад виробництва апаратів.

Характеризуючи в цілому підприємства-виробники НВА, автор доходить висновку: виробничі потужності підприємств не забезпечені сучасним обладнанням, матеріальними ресурсами та комплектуючими; мають слабку інструментальну базу; на підприємствах спостерігається сповільнення темпів освоєння нових виробів.

Аналіз основного споживача НВА показав, що з 1992 року став знижуватися обсяг виробництва машинобудівної продукції. Це спричинило скорочення попиту на апарати. Зниження споживання електроенергії також зумовило спад попиту на досліджувану продукцію.

Аналіз, виконаний у роботі, свідчить про те, що ціни на НВА, як і на всю промислову продукцію, постійно зростають. Головною причиною цього є високі темпи інфляції.

Таким чином, встановлено, що показники кон'юнктури ринку апаратів низької напруги підлягають впливу загального економічного спаду, в результаті чого спостерігається їх різке погіршення.

3.6 Уточнено класифікацію методів прогнозування. Класифікація методів прогнозування є базою для розробки методики прогнозування об'єкта. Класифікації, які існують у літературі, орієнтовані, в основному, на складання прогнозів науково-технічного прогресу. Вони не задовольняють мету обслуговування вибору методу при розробці прогнозів економічної кон'юнктури. У зв'язку з цим автором уточнено класифікацію методів прогнозування економічної кон'юнктури. У запропонованій класифікації методи зведено в п'ять класів: інтуїтивні, економіко-математичні, комплексні, комбіновані та кібернетичні. Методи згруповані за зростанням ступеня

складності, збільшенням обсягу необхідної вихідної інформації, підвищенням надійності прогнозів, одержаних з їх використанням. Характеристика груп методів, наведених у класифікації, дозволила вибрати найбільш допустимі для складання прогнозу показників кон'юнктури ринку НВА. До них відносяться методи аналітичного вирівнювання і кореляційно-регресивного аналізу. Останній пропонується застосовувати у вигляді парної кореляції, за допомогою якої встановлюється логічний ланцюжок зв'язків між показниками, що входять у модель. Дані методи прості в застосуванні, а моделі, складені на їх основі, дають достатню точність прогнозу.

3.7 Складено прогноз основних макропоказників, що характеризують стан економіки України, на період до кінця третього кварталу 1996 року. В основі кон'юнктурних коливань лежить циклічний характер відтворення виробництва. Тому вихідним моментом прогнозу кон'юнктури будь-якого товарного ринку є визначення фази циклу та місця всередині фази. З цією метою було проведено аналіз і складено прогноз основних макропоказників – ВВП, НД, ПВ, КВ. При складенні прогнозу даних показників застосовувався метод аналітичного вирівнювання. Проведені в роботі розрахунки показали, що з математичних функцій, допустимих для прогнозу вищеназваних показників, найбільш оптимальною є показова функція.

У таблиці 2 подано моделі, запропоновані для прогнозу макропоказників. Розрахунок параметрів функцій та їх характеристик виконувався з використанням персонального комп'ютера.

Усі розроблені моделі мають високий коефіцієнт кореляції і дають високу точність прогнозу. Прогнозні значення показників свідчать про те, що істотних змін у розвитку загальногосподарської кон'юнктури не передбачається. Отже, при складанні прогнозу кон'юнктури ринку НВА можна використовувати економіко-математичні методи.

3.8 Розроблено методику прогнозування показників кон'юнктури ринку НВА. Вона представлена на рисунку 3 у вигляді алгоритму. Вихідним моментом складання будь-якого кон'юнктурного прогнозу є визначення мети та завдань прогнозування. Мета прогнозування кон'юнктури товарного ринку, в тому числі і ринку низьковольтних апаратів, полягає у розробці моделей, допустимих для складання прогнозу показників кон'юнктури.

Таблиця 2 - Характеристика моделей, запропонованих для прогнозу основних макропоказників

Макропоказник	Вид функції	Коефіцієнт кореляції	Середньо-абсолютна помилка прогнозу, %	Прогнозне значення показника, %		
				1996 р.		
				І кв.	2 кв.	3 кв.
ВВП	$Y_{ВВП} = e^{4,737 - 0,03354t}$	- 0,96	5,25	47,7	46,1	44,6
НД	$Y_{НД} = e^{4,76 - 0,04878t}$	- 0,99	4,22	32,8	31,3	29,8
КВ	$Y_{КВ} = e^{4,92 - 0,07564t}$	- 0,97	10,5	19,2	17,8	16,5
ПВ	$Y_{ПВ} = e^{4,8 - 0,03516t}$	- 0,90	8,9	48,7	47,0	45,4

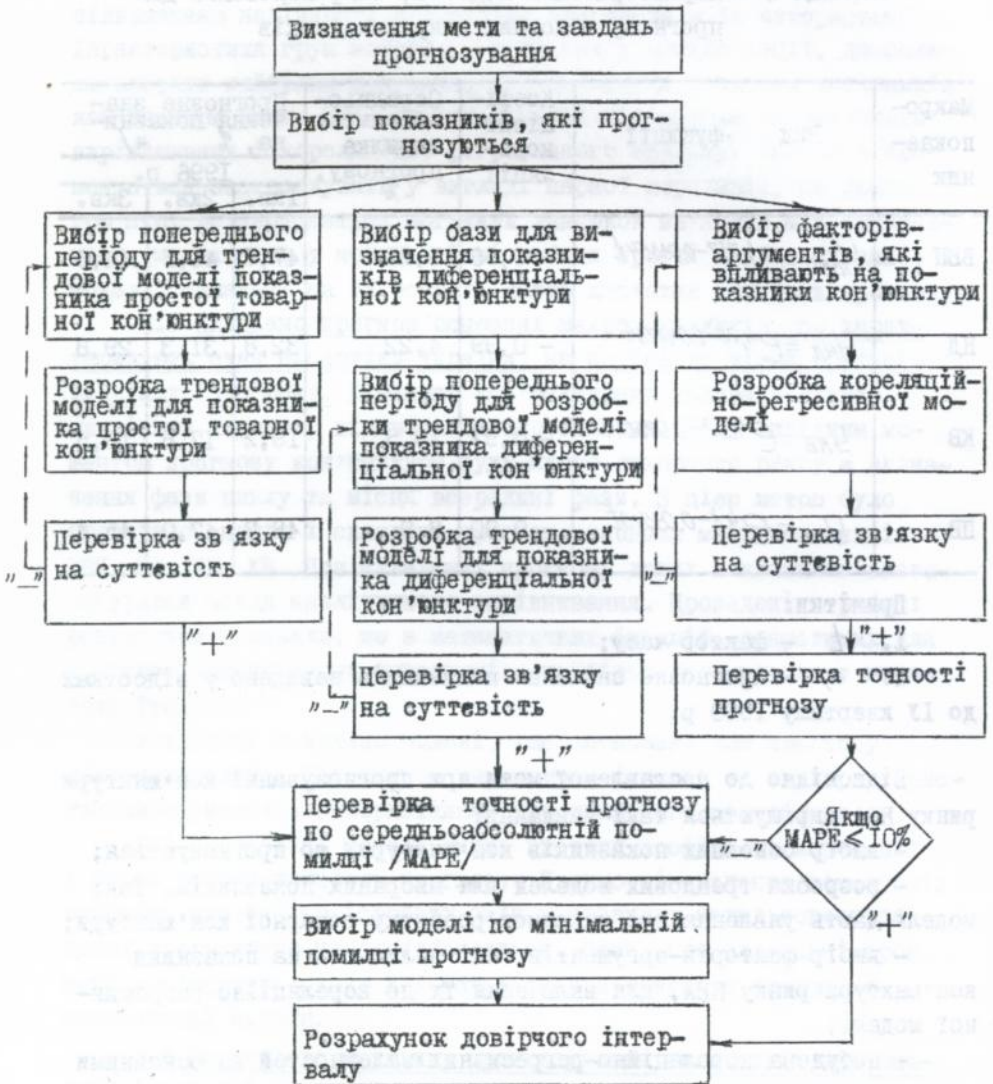
Примітки:

1. t - фактор часу;
2. $\ast/$ - прогнозне значення показників наведено у відсотках до ІУ кварталу 1989 р.

Відповідно до поставленої мети при прогнозуванні кон'юнктури ринку НВА вирішуються такі завдання:

- вибір основних показників кон'юнктури, що прогнозуються;
- розробка трендових моделей для вибраних показників. Такі моделі дають уявлення про напрямок розвитку товарної кон'юнктури;
- вибір факторів-аргументів, які впливають на показники кон'юнктури ринку НВА, для включення їх до кореляційно-регресивної моделі;
- побудова кореляційно-регресивних залежностей за основними показниками, що прогнозуються;
- вибір оптимальної моделі для складання прогнозу показників кон'юнктури;
- розрахунок довірчого інтервалу для обраної моделі.

До числа основних показників товарної кон'юнктури за розробленою автором класифікацією відносяться: індекси виробництва, споживання, цін, обсяг зовнішньої торгівлі та ін.

Рисунк 3 – Алгоритм прогнозування показників кон'юнктури ринку низьковольтних апаратів

Враховуючи особливості НВА та наявну інформацію, автор обмежився складанням прогнозу попиту та пропозиції по досліджуваній продукції. Попит /потенціальний/ подано індексом потреби, пропозицію – індексом виробництва. Ці показники характеризують просту товарну кон'юнктуру. Для даної продукції доцільно також прогнозувати і диференціальну кон'юнктуру, яку визначають як відношення індексів виробництва та потреби апаратів до індексів виробництва і споживання машинобудівної продукції.

Для перевірки точності прогнозів, складених за допомогою розроблених моделей, автор використовує середньоабсолютну помилку прогнозу /МАРЕ/.

Якщо кореляційно-регресивна модель дає достатню точність прогнозу /МАРЕ $\leq 10\%$ /, її можна рекомендувати для складання прогнозу. Інакше за тим же критерієм вибирається одна із трендових моделей.

Складений на основі оптимальної моделі прогноз рекомендується доповнювати розрахунками двосторонніх меж, тобто довірчого інтервалу. Визначення довірчого інтервалу виконується при різних рівнях імовірності. Для даних розрахунків доцільно застосовувати 95 відсотковий рівень.

Враховуючи особливості НВА, прогноз показників їх кон'юнктури необхідно складати для кожної класифікаційної групи.

3.9 Розроблено моделі для прогнозу попиту та пропозиції контакторів електромагнітних. Використовуючи описану вище методику прогнозування показників кон'юнктури ринку НВА, розроблено моделі для прогнозу попиту та пропозиції по групі апаратів "контактори електромагнітні".

У таблиці 3 подано моделі, запропоновані для складання прогнозу показників кон'юнктури ринку контакторів. Визначення параметрів функціональних залежностей виконувалось на персональному комп'ютері.

На рисунках 4, 5 зображено графіки теоретичних значень функцій виробництва та потреби контакторів, а також показані межі довірчого інтервалу $|y_{...} \pm 2S_{y_{...}}|$, в яких з імовірністю 95 відсотків можуть змінюватись показники, що прогнозуються.

Важливим показником кон'юнктури товарного ринку є коефіцієнт задоволення попиту. Даний показник визначається як відношення обсягу виробництва до обсягу споживання /або потреби/.

Таблиця 3 - Моделі прогнозу попиту та пропозиції контакторів електромагнітних

Показник, що прогнозується	Розроблені моделі	Коефіцієнт кореляції	Середньо-абсолютна помилка прогнозу, %	Прогнозне значення показника	
				II кв. 1996 р.	III кв. 1996 р.
1. Відношення індексу потреби на контактори до індексу виробництва продукції машинобудування	$\begin{cases} Y_{CE} = e^{4,678 - 0,0259t} \\ Y_{Пд} = e^{-1,852 + 0,0185Y_{CE}} \end{cases}$	- 0,96 0,91	8,97	0,4328	0,4218
2. Індекс виробництва контакторів, %	$\begin{cases} Y_{КВ} = e^{4,92 - 0,0756t} \\ Y_{ПВ} = e^{4,846 - 22,5376/Y_{КВ}} \\ Y_{ВП} = e^{-0,33 + 0,04896Y_{ПВ}} \end{cases}$	- 0,97 - 0,97 0,98	4,67	4,92	4,15

Примітки:

1. t - фактор часу;
2. Y_{CE} - залежність індексу споживання електроенергії від фактора часу;
3. $Y_{Пд}$ - залежність показника попиту на контактори від споживання електроенергії;
4. $Y_{КВ}$ - залежність індексу капітальних вкладень від фактора часу;
5. $Y_{ПВ}$ - залежність індексу промислового виробництва від капітальних вкладень;
6. $Y_{ВП}$ - зв'язок між виробництвом контакторів та промисловим виробництвом;
7. Для визначення індексів показників потреби та попиту як база приймалися дані IV кварталу 1989 р.

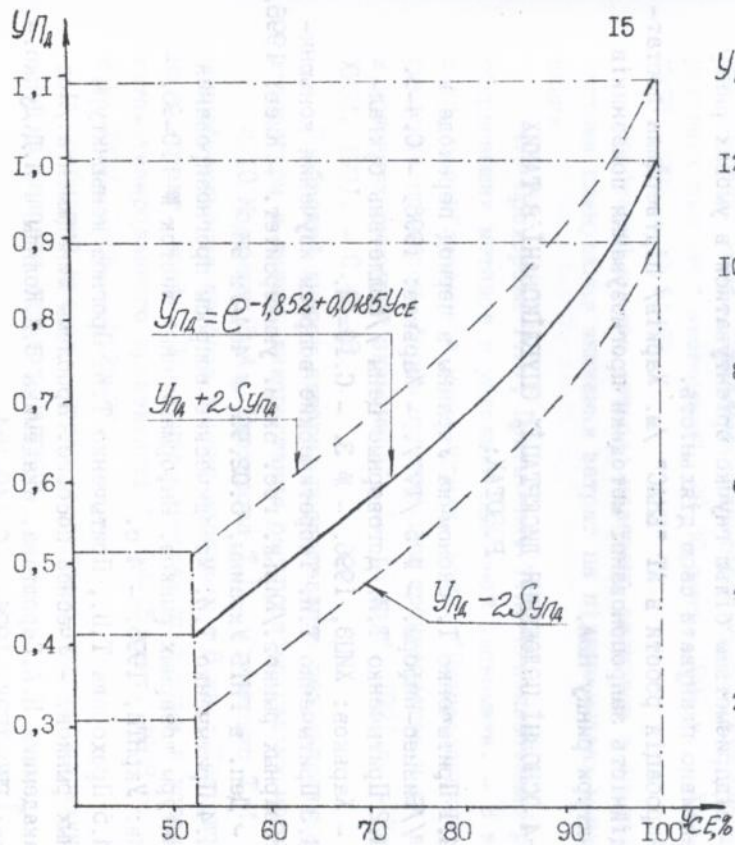

Рисунок 4 - Залежність показника попиту на контактори від споживання електроенергії

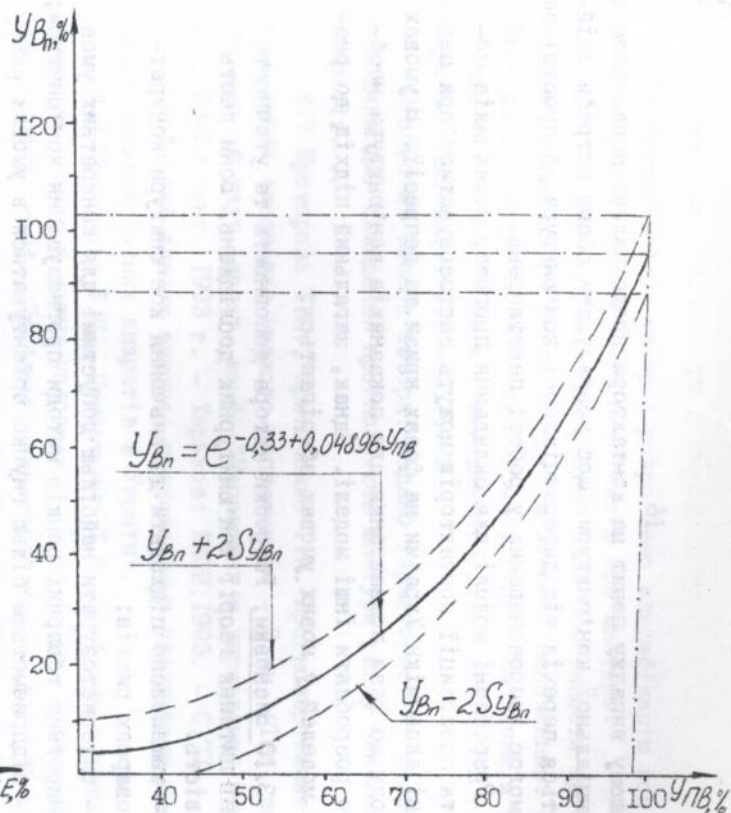

Рисунок 5 - Зв'язок між виробництвом контакторів та промисловим виробництвом

У нашому випадку попит на контактори представлено показником диференціальної кон'юнктури. Щоб розрахувати обсяг потреби здійснюється перехід від диференціальної кон'юнктури до простої за допомогою запропонованих у роботі перетворень.

Розроблені моделі для складання прогнозу показників попиту та пропозиції контакторів можуть застосовуватися при перебуванні економіки України на фазах кризи та депресії. В умовах переходу до фази поживлення для показників кон'юнктури необхідно розробляти інші моделі. Однак, загальний підхід до розробки моделей у нових умовах зберігається.

3.10 Висновки. Розробки автора доповнюють та уточнюють основні питання теорії кон'юнктурних досліджень. Вони дають можливість:

- комплексно підходити до вивчення кон'юнктури конкретних товарних ринків;
- використовувати найбільш допустимі для конкретних умов та конкретних товарних ринків методи прогнозування кон'юнктури;
- підприємствам більш гнучко орієнтуватися в умовах ринку та ефективно планувати свою діяльність.

Апробація роботи в АТ "ЕНАС" /м. Харків/ підтвердила достатню надійність запропонованої методики прогнозування показників кон'юнктури ринку НВА.

4. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ОПУБЛІКОВАНІ В ТАКИХ РОБОТАХ:

- 4.1 Притыченко Т. Экономика Украины в период перехода к рынку //Бизнес-Информ. - № 5 /177/. - Харьков: 1996. - С.4-6.
- 4.2 Притыченко Т.И. Договорные цены //Бюллетень бухгалтера. - Харьков: ХИЦЭ, 1996. - № 3. - С.10-14.
- 4.3 Притыченко Т.И. Теоретические вопросы изучения конъюнктуры товарных рынков./Харьк. гос. экон. университет, - Киев: 1996.- 13 с. - Деп. в ГНТБ Украины, 5.02.96, № 464-Ук 96.
- 4.4 Притыченко Т.И. Методические вопросы прогнозирования конъюнктуры товарных рынков. Информационный листок № 110-95. - Харьков: УкрНТИ, 1995. - 4 с.
- 4.5 Прохорова Т.П., Притыченко Т.И. Прогноз конъюнктуры товарных рынков. - Учебное пособие. Проблемы менеджмента./Под ред. академика Н.А.Сероштана, академика В.А.Коляды и П.Д.Дудко.- Харьков: РИО ХГЭУ, 1996. - С.149-154.

Особистий внесок автора: розроблено класифікацію кон'юнктурутворюючих факторів та показників кон'юнктури.

4.6 Прохорова Т.П., Притыченко Т.И. Особенности прогнозирования конъюнктуры рынка аппаратов низкого напряжения. - В кн.: Тез. докл. международной науч.-практ. конф. "Проблемы и новые реалии в мировом бизнесе и менеджменте", 4-8 окт. 1993 г. - Харьков: Митець, 1993. - С.71-72.

Особистий внесок автора: подано характеристику розробленої методики для складання прогнозу кон'юнктури ринку низьковольтних апаратів.

4.7 Прохорова Т.П., Притыченко Т.И. Прогнозирование конъюнктуры рынка аппаратов низкого напряжения. - В кн.: Тез. докл. украинской науч.-практ. конф. "Маркетинг и управление инновациями", 28-29 сент. 1993 г. - Харьков: ХИЭИ, 1993. - С.71.

Особистий внесок автора: представлено результати аналізу ринку низьковольтних апаратів в Україні.

4.8 Прохорова Т.П., Притыченко Т.И. Проблемы планирования снижения затрат в новых условиях. - В кн.: Тез. докл. украинской науч.-практ. конф. "Проблемы подготовки кадров для работы в условиях рыночной экономики", 29-30 сент. 1992 г. - Харьков: ХИЭИ, 1992. - С.51-52.

Особистий внесок автора: наведено висновки з аналізу діючої системи планування зниження затрат на підприємствах машинобудування.

4.9 Прохорова Т.П., Притыченко Т.И. Использование ресурсосберегающих методов в условиях рыночной экономики. - В кн.: Тез. докл. республиканской науч.-практ. конф. "Прогрессивные технологические процессы, формы организации производства и их внедрение в условиях рыночной экономики", 12-13 нояб. 1991 г. - Харьков: ХИЭИ, 1991. - С.42-43.

Особистий внесок автора: представлено результати аналізу літератури з питань використання ресурсозберігаючих методів.

4.10 Коломиец Р.А., Прохорова Т.П., Рубаненко Т.И. Учет потребительских свойств в цене изделия. - В кн.: Тез. докл. науч.-практ. конф. "Повышение качества продукции в условиях автоматизированного производства", 14-15 сент. 1988 г. - Харьков: ХИЭИ, 1988. - С.26-27.

Особистий внесок автора: розроблено модель розрахунку ціни на апарати низької напруги.

Pritychenko T.I. Prognostication market conjuncture of low volts apparatuses.

Dissertation in the form of manuscript presented for candidat's of economic degree in the specialized field 08.06.03 - "Marketing". Kharkov Economic State University, Kharkov, 1996.

The dissertation contains the theoretical analysis of study prognostication questions, defines more exactly the conception of economic conjuncture. In the dissertation is substantiated the system of conjuncture indices with the apportionment of the general and the particular; is given the analysis and the prognosis scheme of goods markt conjuncture. In the dissertation is defined more exactly the classification of prognosis methods and is substantiated the methods for the conjuncture indiced prognosis of low volts apparatuses; is worked out the models for the prognosis of supper and demand for one of apparatuses groups.

Притыченко Т.И. Прогнозирование конъюнктуры рынка низковольтных аппаратов.

Диссертация в форме рукописи на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.03 - "Маркетинг". Харьковский государственный экономический университет, Харьков, 1996.

В диссертации на основе теоретического анализа вопросов изучения экономической конъюнктуры уточнено понятие экономической конъюнктуры; обоснована система показателей, характеризующих конъюнктуру, с выделением обобщающих и частных; приведена схема анализа и прогноза конъюнктуры товарных рынков. Обоснованы методы для прогнозирования показателей конъюнктуры рынка низковольтных аппаратов. Составлен прогноз показателей конъюнктуры по одной из групи аппаратов.

Ключові слова: економічна кон'юнктура, кон'юнктурутворюючі фактори, показники кон'юнктури, методи прогнозування, прогноз.

ПРИТИЧЕНКО ТАМАРА ІВАНІВНА

Прогнозування кон'юнктури ринку низьковольтних
апаратів

Спеціальність 08.06.03 - "Маркетинг"

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Відповідальний за випуск
кандидат економічних наук,
доцент

Шалабанов С.В.

Підписано до друку 20.03.96.

Формат 60x84 1/16. Друк офсетний. Папір друкарський № 1.

Обсяг 1,0 др. арк. Тираж 100 прим.

Зам. № 75 . Безкоштовно.

РВВ ХДЕУ, 310001, м. Харків, пр. Леніна, 9-а.

ABC, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

445848

AB 34.432